

Tisztelt Olvasó!

Haladó hagyományunkká válik, hogy ismertetjük a DEMIN, Debreceni Egészségügyi Minőségügyi Napok keretében tartott, a minőségüghöz kapcsolódó egyes előadásokat. Ez annál is inkább időszerű, mert az ez évi, XV. konferencia (május 27-29.) mottója MINŐSÉG A VEZETÉSBEN, MINŐSÉG A GYAKORLATBAN volt.

A rendezvény néhány további előadásából készült, lapzártá után érkező cikket, folyamatosan fogjuk közölni.

Ez úton is megköszönöm a szerzőknek, hogy áldozatos munkával vállalták előadásuk átalakítását, szakcikké fejlesztését.

Főszerkesztő

Az OBDK minőségügyben vállalt szerepe, feladatai

Dr. Safadi Heléna

Az OBDK-ról

Az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ (továbbiakban OBDK) 2012. év végén kezdte meg működését. Tevékenységei közt elsősorban a betegek, ellátottak és a gyermekek jogainak védelme, a jogok megismerésében és érvényesítésében való segítségnyújtás szerepel. Dokumentációkezelési feladatkörében gondoskodik az állami tulajdonban lévő, jogutód nélkül megszűnt egészségügyi intézmények valamint a jogvédelmi képviselők lezárt ügyei dokumentációjának megőrzéséről és archiválásáról, illetve a határon átnyúló egészségügyi ellátás nemzetközi kapcsolattartó pontjaként is működik, továbbá hatósági jellegű képzéseket szervez a jogvédelmi utánpótlás biztosítása érdekében és az a vonatkozó kormányrendelet alapján képzéseket szervez az egészségügyi intézményben dolgozó adatvédelmi felelősök részére is.

Az egészségügyi háttérintézmények idejének átalakítása kapcsán 2015. március 1-től az OBDK tevékenységi köre új

profillal, az egészségügyi szakmai minőségértékeléssel bővült, melynek keretében „feladata a betegellátás szabályokkal, érvényben levő szakmai irányelvekkel, eljárásrendekkel, ajánlásokkal, nemzetközi legjobb gyakorlattal való összevetése, értékelése és javaslattevés a minőségfejlesztés irányára” (1997. évi CLIV. tv. 123. § (3)).

Minőségügyi feladatok és szerepek

Az OBDK tényleges minőségügyi feladatait az egészségügyi szolgáltatók hatósági szakfelügyeletéről, szakmai minőségértékeléséről és a minőségügyi vezetőkről szóló 33/2013. (V.10.) EMMI rendelet határozza meg. Ennek értelmében az OBDK módszertani támogatást nyújt a szakmai szabályok (irányelvek) kialakításához, minőségügyi célú illetve szakma-specifikus adatgyűjtést és –elemzést végez, kidolgozza a klinikai audit módszertanát és ennek megfelelő auditokat bonyolít le. Mindezen tevékenységek során az ellátási környezetről és feltételekről véleményt alkot, illetve minőségfejlesztési céllal módszertani javaslatokat fogalmaz meg. Minőségügyi

feladatait az OBDK a minőségügyi szakfőorvosok, szakterületi vezetők közreműködésével látja el.

Lényeges, és sokszor az egészségügyben dolgozók számára sem világos tényező, hogy az OBDK által végzett minőségügyi tevékenység az ellátás *szakmai* tartalmára koncentrált. Minőségügy alatt ugyanis az ágazat szereplői általában az egészségügyi szolgáltatók minőségirányítási rendszereit értik, melyek néhány kivételtől eltekintve csupán a szolgáltatók működésre (szervezésre-vezetésre) vonatkozó folyamatait veszik alapul. Ezeket szabványok, standardok szabályozzák, és az intézetek maguk belső audit vagy felülvizsgálat formájában illetve külső minősítő, felülvizsgáló szervezetek által értékelik. A szakmai munka értékelésének alapja azonban a szakma szabályai, melyek jó esetben irányelvek formájában kerülnek megfogalmazásra nemzeti szinten, intézeti szinten pedig az ezek mentén elkészített szakmai protokollok tölthetik be ezt a tevékenységet. Az egészségügyi szolgáltatók a szakmai munka értékelését önmaguk belső klinikai audit formájában végezhetik, míg ennek külső értékelési megfelelőjét az OBDK illetve az általa megbízott minőségügyi szakfőorvosok és szakterületi vezetők hivatottak végezni.

További fontos tényező, hogy az OBDK által végzett minőségügyi tevékenység fejlesztési céllal valósul meg, nem szankcionál, ily módon megkülönböztetendő a hatósági célú ellenőrzésektől, melyek középpontjában a jogszabályi megfelelések értékelése áll. Bár a helyszíni minőségértékelések eredményeként megfogalmazott fejlesztési javaslatok intézeti szintű visszajelzéseket is magukban foglalnak, az OBDK minőségügyi tevékenysége elsősorban ágazati szinten értelmezhető, az általa kidolgozott javaslatok az egészségügyi ellátás rendszerszintű megközelítését adják. Ennek lehetőségét teremti meg az OBDK ágazaton

belül elfoglalt helye is, mely nemcsak az ágazaton belüli ismeretek rendelkezésre állását, hanem az abból származó adatok, információk hatékonyabb feldolgozását, szintetizálását is biztosítani képes, ezáltal a szakmai minőségértékelés termékei a jövőben az ágazati döntéshozatal szerves részévé válhatnak.

Elképzelések a közeljövőre vonatkozóan

1. A minőségügyi szakfőorvosi, szakterületi vezetői rendszer

Az OBDK a minőségügyi szakfőorvosi, szakterületi vezetői rendszer működtetését alapvetően a jogszabályi keretek mentén képzele megvalósítani, mely kellően konkrét behatárolását adja a rendszerrel szemben támasztott elvárásoknak. Az átlátható működés kialakítása érdekében a minőségügyi szakfőorvosok és szakterületi vezetők éves munkatervei közös, személyes egyeztetés útján kerülnek meghatározásra és elfogadásra, a megvalósítás előrehaladása pedig egy intenzívebb kapcsolattartás és figyelemmel kísérés révén követhető. Ezáltal biztosítható, hogy az OBDK módszertani, technikai hátterként minél hamarabb és minél pontosabban azonosítani tudja a minőségügyi vezetők azon lépéseit, ahol támogatásával a megkezdett munkájukat tovább tudja lendíteni vagy helyes irányba tudja terelni. Mindez azért is kiemelten fontos, mert bár az OBDK a minőségügyi szakfőorvosi, szakterületi vezetői rendszer által kidolgozott javaslatokat, koncepciókat a döntéshozók felé közvetíteni képes, ezt csak megfelelő módszertannal, kellően megalapozott felmérések esetén kívánja megtenni. Hasonlóan elvárás, hogy a szakterületek minőségügyi vezetői munkájukat az érintett szakmai kollégiummal egyetértésben, azonos alapelvek mentén végezzék.

2. Irányelvfejlesztés

Az egészségügyi szakma irányelveinek fejlesztése az Egészségügyi Szakmai Kollégium és az OBDK közös feladata, melyhez a szakmai alapot az érintett kollégiumi tagozatok, a módszertani támogatást illetve koordinációt az OBDK nyújtja. Módszertani támogatás alatt ez esetben elsősorban az irányelvek bizonyítékokon alapuló elkészültének biztosítását értjük, ily módon hozzájárulva a bizonyítékokon alapuló orvoslás (evidence based medicine, EBM) megalapozásához.

Egyértelmű elvárás az érvényben lévő irányelvek tárnak bővítése, melyhez a megjelenéshez közeli irányelvek véglegesítése, a szűrő- illetve részletes módszertani értékelésre váróak mihamarabbi értékelése szükséges. A többi, fejlesztés alatt álló irányelv esetén az egyébként díjazás nélkül végzendő munka motiválása a cél. Ebben a jövőben a minőségügyi szakfőorvosok és szakterületi vezetők egyfajta katalizátor szerepet töltenének be a saját szakterületén futó irányelvek figyelemmel kísérése útján, a folyamatban esetlegesen felmerült akadályok, azok oksági hátterének Központ felé történő közvetlen visszajelzése által.

Tekintettel az ország adottságaira és az irányelvfejlesztés hazai feltételrendszerére, a legtöbb esetben az irányelvek de novo fejlesztésével szemben azok adaptációja részesítendő előnyben. Ennek folyamata bár egyszerűbb, mégsem nélkülözheti a bizonyítékokon alapuló eljárások sajátosságait, köztük kiemelten az adaptálandó irányelv kiválasztásának és a hazai környezet relevanciájának megfelelő megközelítését.

3. Klinikai audit

A klinikai audit módszertanának kidolgozása az OBDK jogszabály szerint meghatározott feladata. Egy korábbi,

klinikai auditról szóló irányelv alapján a cél egy minőségügyi szakfőorvosok, szakterületi vezetők által külső klinikai audit végzéséhez gyakorlati segítséget nyújtó, egységesen alkalmazható modell kialakítása, melynek alapjait elsősorban az érvényben lévő irányelvek képeznék. A módszertan fejlesztése különböző szakterületek minőségügyi szakfőorvosaiból és szakértőkből álló munkacsoport révén várhatóan még az idén megindulhat. Ez esetben az első, minőségügyi szakfőorvosok és szakterületi vezetők által lebonyolított klinikai auditokra már 2016 folyamán sor kerülhet. A szisztematikus tevékenység keretében végzett auditok szakterületenként egy-két témakörben, előzetesen és közösen kialakított klinikai audit terv alapján kerülnek lebonyolításra, melyek eredményei egyrészt intézeti szinten, másrészt összesített elemzés alapján az adott szakma szintjén kerülnének visszajelzésre lehetséges megoldási, fejlesztési javaslatokkal kiegészítve. Utóbbiak eredményessége megvalósulásuk esetén ismételt klinikai auditokkal válik követhetővé, mérhetővé.

4. Adatgyűjtés és elemzés

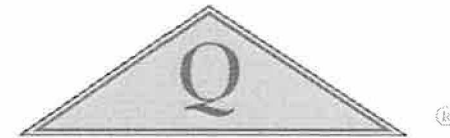
A szakmai minőségértékelés alapvető eleme a vonatkozó adatok gyűjtése és elemzése. Egyes szakmák esetén erre tényleges példák adódnak, ezek közül az OBDK közreműködésével három valósul meg: a humán reprodukciós eljárásokkal kapcsolatos adatgyűjtés, a Nemzeti Szívinfarktus Regiszter és a Nemzeti Rákregiszter. A meglévő rendszerek áttanulmányozása mellett az egyes szakmák visszajelzései alapján új adatgyűjtések szükségessége is felmerült, ezek szakmai, módszertani és technikai oldalának közös kidolgozása egyaránt feltétele egy megalapozott információkat szolgáltató rendszer kiépítésének. A szisztematikus gyűjtött adatok hozzásegítenek a szakmai munka gyengéségei-

nek feltárásához, a lehetséges megoldási javaslatok kidolgozásához és a fejlesztések eredményességének megítéléséhez egyaránt. Ezzel párhuzamosan szolgálják az irányelvfejlesztés témaválasztási lehetőségeinek meghatározását, az irányelvek penetrációjának megítélését, a klinikai auditok fókuszpontjainak megválasztását és az eredmények követését egyaránt.

Összegzés

Az OBDK minőségügyi feladatainak célja, hogy valóságos és tárgyilagos képet nyújtson az egészségügy szakmai munkájáról, ez alapján feltárja a fejlesztendő területeket, s ezekhez megvalósítható fejlesztési javaslatokat társítson, ily módon valós és értékes döntéstámogatási szerepet játsszon az ágazat szervezési-vezetési folyamataiban.

Felhívjuk tisztelt Olvasóink szíves figyelmét, hogy a Szerkesztőbizottság szeptemberi ülésén dönti el, hogy 2014-ben melyik volt az év legjobb cikke. Ehhez - a szabályzat értelmében – várjuk az Önök javaslatát is.

MAGYAR MINŐSÉG TÁRSASÁG
HUNGARIAN SOCIETY FOR QUALITY

MAGYAR MINŐSÉG®

a Magyar Minőség Társaság havi folyóirata
Elektronikus kiadvány

Szerkesztőbizottság:

Elnök: Szódi Sándor

Tagok:

dr. Ányos Éva, dr. Helm László, Pákh Miklós,
Pongrácz Henriette, Rezsabek Nándor, Tóth Csaba László, Vass Sándor

Főszerkesztő: dr. Róth András

Szerkesztőbizottsági titkár: Turos Tarjáné

Felelős kiadó: Reizinger Zoltán

Szerkesztőség:

Székhely: 1082 Budapest, Horváth Mihály tér 1.

Telefon és fax: (36-1) 215-6061

e-mail: uj sag@quality-mmt.hu, portál: www.quality-mmt.hu

A megjelenő publikációkban a szerzők saját szakmai álláspontjukat képviselik

A hirdetések és PR-cikkek tartalmáért a Kiadó felelősséget nem vállal

Megrendelés:

A kiadványt e-mailban megküldjük, vagy kérésre postázzuk CD-n

Az éves előfizetés nettó alapára: 8.200,- Ft + 27% ÁFA/év

A CD költsége: 5.500,- Ft + 27% ÁFA/év

INTRANET licence díj: egyedi megállapodás alapján

Megrendelő (pdf űrlap)

HU ISSN 1789-5510 (Online) ISSN 1789-5502 (CD-ROM)